

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 13 0 К 002269 13 Кж
Бања Лука, 19.11.2013. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија др Вељка Икановића, као предсједника вијећа, Горане Микеш и Драгомира Миљевића, као чланова вијећа уз учешће записничара Софије Рибих, у кривичном предмету против оптуженог Д. К., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, одлучујући о жалбама окружног тужиоца у Добоју и браниоца оптуженог, адвоката Ж. Б. из Ш., изјављеним против пресуде Окружног суда у Добоју број 13 0 К 002269 12 К од 30.4.2013. године, након одржане сједнице вијећа, којој су присуствовали републички тужилац мр Ненад Врањеш, оптужени и његов бранилац, донио је дана 19.11.2013. године,

ПРЕСУДУ

Одбијају се, као неосноване, жалбе окружног тужиоца у Добоју и браниоца оптуженог Д. К., те потврђује пресуда Окружног суда у Добоју број 13 0 К 002269 12 К од 30.4.2013. године.

Образложење

Побијаном пресудом Окружног суда у Добоју број 13 0 К 002269 12 К од 30.4.2013. године, оглашен је кривим оптужени Д. К., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (у даљем тексту: КЗ СФРЈ) и осуђен на казну затвора у трајању од 3 (три) године. На основу члана 99. став 4. Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС), оптужени је ослобођен обавезе да накнади трошкове кривичног поступка, који су пали на терет буџетских средстава, а на основу члана 108. став 3. истог Закона, оштећена С. А., са имовинскоправним захтјевом, упућена је на парницу.

Против наведене пресуде жалбе су, благовремено, изјавили окружни тужилац у Добоју и бранилац оптуженог, адвокат Ж. Б. из Ш.

Окружни тужилац у Добоју је жалбу изјавио због одлуке о кривичној санкцији, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и оптуженом изрекне већа казна, са образложењем да, у конкретном случају, није било основа за ублажавање казне.

Бранилац оптуженог је жалбу изјавио због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде Кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, и због одлуке о кривичној санкцији, са приједлогом да се побијана пресуда укине и одреди одржавање претреса пред овим судом. Аргументима изнесеним у образложењу жалбе, указује се на бројне облике битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. и 2. ЗКП РС. Повреду права на одбрану и тиме битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, ова жалба налази у одлуци претресног вијећа првостепеног суда, којом је одбијен доказни приједлог одбране за извођење новог неуропсихијатријског вјештачења у циљу утврђења садашњег душевног стања оштећене, на околности узрока и посљедица претрпљених траума, указујући да је налаз вјештака оптужбе др А. Б. М. и психолога Е. Д., који стаје трауме доводе у везу са силовањем оштећене а без објективних материјалних показатеља, необјективан и заснован искључиво на изјави оштећене. У вези са тим аргументима, у жалби се истиче и да је, одбијањем конкретног доказног приједлога одбране, повријеђен и принцип једнакости странака у поступку. Надаље, наводи се да је првостепени суд, у изреци побијане пресуде, унио одређене чињенице које нису биле садржане у диспозитиву измијењене оптужнице, што је, по ставу из жалбе, узроковало и повреду објективног идентитета оптужбе и тиме битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка и) ЗКП РС. Указује се на изостанак разлога о одлучним чињеницама и тиме на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС. Кроз тврдњу да је првостепени суд, приликом доношења побијане пресуде, повриједио одредбу члану 295. став 2. ЗКП РС, са тврдњом да није оцјенио доказе оптужбе и одбране на начин како је то прописано овом одредбом, аргументима из жалбе се оспорава правилност и законитост те пресуде, па тиме и правилност чињеничне основе на којој је заснован закључак да је оптужени починио кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, за које је оглашен кривим.

У одговору на жалбу, бранилац оптуженог је предложио да се жалба окружног тужиоца у Добоју одбије, као неоснована.

У сједници другостепеног вијећа, републички тужилац је изложио жалбу окружног тужиоца у Добоју, остајући код приговора и приједлога из исте. Бранилац оптуженог је изложио жалбу, остајући код приговора изнесених у оквиру назначених жалбених основа, као и приједлога, те одговора на жалбу тужиоца, које излагање је оптужени у цјелости подржао. Републички тужилац је предложио да се жалба браниоца оптуженог одбије, као неоснована.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 320. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде из следећих разлога:

Неосновани су жалбени приговори браниоца оптуженог и тврдња да је у поступку доношења побијане пресуде повријеђено право на одбрану, те да је тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС.

Супротно изнесеном ставу из жалбе браниоца оптуженог, чињеница одбијања доказног приједлога одбране за ново вјештачење оштећене (на околности душевног стања оштећене те посљедица претрпљене трауме и узрока), сама за себе

не представља повреду права на одбрану, јер је суд овлаштен да, у смислу одредбе члана 278. став 2. ЗКП РС, одбије доказне приједлоге странака са обавезом да, у смислу одредбе члана 304. став 7. цитираног Закона, наведе разлоге из којих није уважио предложене доказе. Како су у побијаној пресуди образложени разлози којима се суд на главном претресу руководио при одбијању доказног приједлога одбране, и при томе дао разлоге за такву одлуку (доводећи у везу налаз вјештака оптужбе др А. Б. М. и психолога Е. Д. са другим спроведеним доказима), нема мјеста тврдњи ове жалбе о почињеној битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС. Правилност такве одлуке, овај суд је испитао у оквиру чињеничне основе побијане пресуде и жалбених аргумената изнесених у том сегменту оспоравања те пресуде.

У вези са наведеним, без основа су и жалбени приговори у прилог тврдњи да је одбијањем наведеног доказног приједлога одбране (поред прихватања оних за које је првостепени суд оцијенио да су потребни, у смислу одредбе члана 278. став 2. ЗКП РС), повријеђен принцип једнакости у поступку, садржан у одредби члана 14. ЗКП РС, јер на тај начин, те у цјелини објективно посматрано, тужилачка страна у поступку, није фаворизирана.

Нису основане ни тврдње изнесене у жалби браниоца оптуженог да је побијаном пресудом повријеђен објективни идентитет оптужбе и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка и) ЗКП РС.

Наиме, и поред тога што не постоји потпуна чињенична подударност описа дјела датог у оптужници окружног тужилаштва у Добоју, број Т15 0 КТ 0009311 12 од 19.9.2011. године (измјењеној на главном претресу 19.4.2013. године) и оног који је садржан у изреци побијане пресуде, принцип који захтијева идентитет између оптужбе и пресуде, а који је садржан у одредби члана 294. став 1. ЗКП РС, није повријеђен, јер су чињеничне измјене у изреци те пресуде, на које се указује жалбом, засноване на чињеничном стању утврђеном на главном претресу, односе се на исти догађај и манифестују исто кривично дјело. Дакле, није измијењена нека одлучна чињеница која би мијењала суштину инкриминације на штету оптуженог, већ се ради о измјени и уношењу чињеница које одражавају исто кривично дјело, са прецизирањем истог догађаја.

Без основа су и тврдње из ове жалбе о почињеној битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, у виду изостанка разлога о одлучним чињеницама.

Наиме, разлози за све одлучне чињенице, на којима је заснован закључак о кривичној оптуженог за почињено дјело, дати су у образложењу побијане пресуде и у потпуности су усклађени са њеном изреком, и нема никаквих нејасноћа које би изреку те пресуде чиниле неразумљивом нити противријечном самој себи или разлозима. Кроз анализу исказа свједока одбране М. М. који је био предсједник Општинске организације Црвеног крста и повјереник за избјеглице, И. П., који је од стране српске полиције био задужен за село, а који су сагласни у опису битних околности које су владале у критичном времену у мјесту З., општина Б. Ш., и то чињеници да је цивилно становништво, Муслимани и Хрвати из О. и околине, међу којима је била и оштећена С. А., довођени од стране српске полиције у З. и смјештани по кућама (као мирно подручје и безбједније од других), да је том становништву било ограничено кретање и да су живјели „у изолацији“, те анализу

исказа свједока оптужбе, оштећене С. А., те А. П., А. С. и М. С., у побијаној пресуди су дати и они разлози, на чији изостанак се указује жалбом, а односе се на постојање везе између оружаног сукоба и почињеног дјела, као услова за примјену међународног хуманитарног права и тиме битног елемента бића кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, за које је оптужени оглашен кривим.

Неосновани су аргументи из ове жалбе у прилог тврдњи да је побијана пресуда захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. у вези са чланом 295. став 2. ЗКП РС.

Наиме, из образложења побијане пресуде, произилази да је првостепени суд детаљно анализирао и оцијенио, са аспекта садржаја и вриједносног значаја, исказе свједока оптужбе, оштећене С. А., те А. П., А. С. и М. С. и свједока одбране, И. П., М. М. и О. С. У вези са исказом оштећене оцијенио је и налаз и мишљење вјештака оптужбе др А. Б. М., о душевном стању оштећене, узроку и посљедици трауме. Сваки од тих доказа првостепени суд је оцијенио појединачно и у међусобној повезаности, управо на начин како то захтјева одредба члана 295. став 2. ЗКП РС. Указано је на одређене противријечности у неким сегментима њихових исказа из истраге и са главног претреса (А. П. и А. С.), те у оцјени вјеродостојности таквих доказа, дато је образложење у складу са обавезом из одредбе члана 304. став 7. ЗКП РС.

Надаље, аргументима изнесеним у жалби браниоца оптуженог, не може се оспорити правилност чињеничних утврђења и ваљаност разлога датих у побијаној пресуди за закључак да је оптужени, за вријеме оружаног сукоба у БиХ, током јула 1992. године, супротно међународном праву и то одредбама члана 3. став 1. тачке а) и ц) Женевске конвенције о заштити цивилних лица за вријеме рата или оружаног сукоба од 12. августа 1949. године, у селу З., општина Б. Ш., као припадник МУП-а РС, ПС Б. Ш., силовао оштећену С. А., на начин чињенично описан у изреци побијане пресуде, и тиме починио кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ.

Овакав закључак је резултат правилне оцјене исказа оштећене, који је у битним чињеницама потврђен исказима свједока А. П., А. С. и М. С., ради чега су кључни аргументи из жалбе, којима се оспорава вјеродостојност исказа оштећене и указује на временску дистанцу од извршења дјела до његовог пријављивања (2007. године), без основа. Ово првенствено када се има у виду специфичност дјела којим је нарушен полни интегритет оштећене и њене одлуке у којем моменту да силовање пријави и све се мора посматрати у ширем друштвеном контексту, контексту рата и његових посљедица. Дакле, у конкретном случају, вријеме пријављивања у односу на вријеме извршења дјела, само за себе а у недостатку других жалбених аргумената који би довели у сумњу вјеродостојност исказа оштећене, и по оцјени овог суда, није околност на којој се може извести другачији закључак од онога који је садржан у побијаној пресуди. У контексту исказа оштећене и свједока А. П., А. С. и М. С., оцијењен је налаз вјештака др А. Б. М. и психолога Е. Д. о душевном стању оштећене и узроку њених траума, и тај налаз није супротан исказима наведених свједока, ради чега су жалбени приговори и у овом сегменту оспоравања чињеничних утврђења побијане пресуде, па тиме и потребе новог неуропсихијатријског вјештачења оштећене, неосновани.

Ради тога су без основа жалбени приговори и тврдња да нема доказа да је оптужени, за вријеме оружаног сукоба у БиХ, током јула 1992. године, супротно међународном праву и то одредбама члана 3. став 1. тачке а) и ц) Женевске конвенције о заштити цивилних лица за вријеме рата или оружаног сукоба од 12. августа 1949. године, у селу З., општина Б. Ш., као припадник МУП-а РС, ПС Б. Ш., силовао оштећену С. А., на начин чињенично описан у изреци побијане пресуде.

Слиједом наведеног, на потпуно и правилно утврђеном чињеничном стању, правилно је примјењен Кривични закон, када су радње оптуженог, квалификоване као кривично дјело ратни злочин проти цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ.

Овај суд је испитао побијану пресуду у одлуци о казни, налазећи да је првостепени суд правилно утврдио све околности, прописане у одредби члана 41. став 1. КЗ СФРЈ, које су од значаја за висину казне и дао им правилан значај. Разлоге за такав закључак, дате у образложењу побијане пресуде, као ваљане, овај суд прихвата у цјелости. Казна затвора изречена том пресудом, у трајању од 3 (три) године, одмјерена је уз правилну оцјену свих утврђених олакшавајућих околности, које су детаљно образложене у побијаној пресуди, које у својој укупности и по оцјени овог суда представљају особито олакшавајуће околности и оправдавају ублажавање казне до оне границе одмјерене том пресудом, али не и мање казне, а у повезаности са начином извршења дјела, не указују на нужност изрицања веће казне.

Ради тога су без основа жалбени приговори и тужиоца и браниоца оптуженог, којима се у сегменту одлуке о казни, оспорава правилност и законитост побијане пресуде.

Из наведених разлога, и примјеном члана 327. ЗКП РС, одлучено као у изреци ове пресуде.

Записничар
Софија Рибич

Предсједник вијећа
др Вељко Икановић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић